

OPĆI PODACI			
IME I PREZIME	ENA STEVOVIĆ HAVAIĆ		
Naziv studija	Doktorski studij <i>Pedagogija i kultura suvremene škole</i>		
Matični broj	364		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (staviti križić u polje)	☒ X u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ po osnovi znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca			
Datum i mjesto rođenja			
Adresa			
Telefon / mobitel			
e-pošta			
ŽIVOTOPIS			
Obrazovanje (od novijega k starijem datumu)	<i>Filozofski fakultet Rijeka</i> - Magistra engleskog jezika i književnosti i magistra pedagogije – 2017. <i>Pravni fakultet Rijeka</i> - Magistra prava – 2013.		
Radno iskustvo (od novijega k starijem datumu)	Nastavnica engleskog jezika – Tehnička škola Rijeka – 2019./danas Stalni sudski tumač za engleski jezik – 2014./danas Nastavnica pravne grupe predmeta – Hotelijersko-turistička škola Opatija – 2018./2022. Nastavnica engleskog jezika – Narodno Učilište Rijeka – 2018./2022. Stručni suradnik pedagog – OŠ Rikard Katalinić Jeretov – 2018. Odvjetnički vježbenik – 2013./2014.		
Popis radova	<p>1.) Stevović, E. (2021). Adult learners' perspectives on oral error correction in the EFL classroom. <i>Andragoški glasnik: Glasilo Hrvatskog andragoškog društva</i>, 25(1-2 (41)), 22-38.</p> <p>2.) Stevović, E. (2022). Montessori dijete–vodič za roditelje znatiželjnih i odgovornih ljudskih bića. <i>Odgojno-obrazovne teme</i>, 5(2), 195-201.</p> <p>3.) Stevović Havaić, E. (2023). Montessori metoda odgoja i obrazovanja–pregled istraživanja od 2017. do 2022. godine. <i>Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju</i>, 164(1-2), 121-144.</p>		
Popis aktivnih sudjelovanja na kongresima	Pedagogical tact as one of the precursors of a positive teacher-student relationship - London/online - Relation-Centered Education Network - 17.6.2023.		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			

Hrvatski	Pozitivni interpersonalni osobni odnosi srednjoškolskih učenika i nastavnika
Engleski/njemački	High school students' and teachers' positive interpersonal personal relationships
Jezik na kojem će se pisati disertacija	hrvatski
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Ovim će se istraživanjem istražiti pozitivan interpersonalni osobni odnos srednjoškolskih nastavnika i učenika kroz prizmu promišljanja, doživljaja i osjećaja učenika. Svrha ovog istraživanja jest doprinijeti znanstvenim spoznajama o fenomenu pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa srednjoškolskih nastavnika i učenika. Nadalje, razumjeti koje interakcije te osobine, karakteristike i ponašanja nastavnika u odnosu nastavnik-učenik promatrane od učenika srednjoškolaca doprinose uspješnoj izgradnji takvih odnosa.</p> <p>Istraživanje će obuhvatiti sve tri vrste obrazovnih programa u Hrvatskoj (umjetnički, strukovni i gimnazijski). Iz svakog obrazovnog programa uzet će se dvije škole, a iz svake škole dva učenika, što čini ukupan uzorak od dvanaest učenika u Primorsko-goranskoj županiji. U istraživanju će se koristiti tehnikom polustrukturiranog intervjua te kreativnom kvalitativnom tehnikom pisanja pisama nastavnicima. Podaci će se analizirati putem trofazinske tematske mreže, te će se kvalitativno interpretirati.</p>
Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>This study wants to examine a positive interpersonal personal relationship between high school teachers and students through opinions, feelings, and interpretations of students themselves. The purpose of this study is to add on to the scientific cognition about the phenomenon of positive interpersonal personal relationships between high school students and teachers. Furthermore, to understand which interactions as well as characteristics and behaviors of mentioned teachers add to forming such successful relationships.</p> <p>This study is directed towards all types of educational programs in Croatia, in a way that it will be carried out in 2 art, 2 vocational and 2 grammar high school programs in Primorje-Gorski kotar county, with 2 participants from each school – 12 participants altogether. Semi-structured interviews plus creative qualitative technique of writing letters to their teachers are to be conducted. Data will be analyzed by using three-level thematic network, which will be qualitatively interpreted.</p>

Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima)

Odnos učenika i nastavnika jedna je od važnijih interakcija tijekom odgojno-obrazovnog procesa. Takav odnos potrebno je promatrati s različitih aspekata jer je već odavno nadišao puko razmjenjivanje znanja s aktivnog subjekta (nastavnika) na pasivan objekt (učenika) nastavnog/odgojno-obrazovnog procesa. *Ex cathedra* predavanja i nastava usmjerena na učitelja više ne zadovoljavaju kriterije kvalitetne nastave, što posljedično sam odnos učenika i nastavnika mijenja iz temelja. Interesantna je spoznaja da većina učenika tijekom školovanja formira značajne odnose s barem jednom odraslom osobom koja im nije rod, s time da je upravo nastavnik taj kojeg učenici smatraju najutjecajnijim (Darling, Hamilton & Shaver, 2003). U današnjem vremenu neizvjesnosti, brige i svakodnevnih potreba za prilagodbom na kontinuirane promjene, upravo odnos učenika i nastavnika može predstavljati sigurnost koja je i učenicima i nastavnicima prijeko potrebna. Ovo istraživanje usmjerit će se na pozitivne aspekte interpersonalnih osobnih odnosa učenika i nastavnika u srednjim školama, promatranim kroz očista učenika, s naglaskom na osobine, karakteristike i ponašanja nastavnika koji doprinose formiranju takvih odnosa.

Šimić Šašić (2016) navodi da pozitivni interpersonalni odnosi sve više postaju tema istraživanja zbog činjenice da učenje nije samo kognitivni proces, da se ono ne odvija u socijalnom vakuumu i da je potrebno fokus istraživanja staviti i na afektivne ishode učenja. Tome u prilog ide činjenica da učenici četvrtinu svog vremena u danu (a nerijetko i više) provode u školi, i da su (njihovi) nastavnici upravo oni akteri koji imaju veliki potencijal utjecati na različite aspekte razvoja učenika, a ne samo one akademske. Uvažavajući dosadašnja istraživanja (Cornelius-White, 2007; Roorda i sur., 2011; Šimić Šašić, 2012; Wentzel, 2009) koja su značajno doprinijela korpusu znanja o utjecaju pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa nastavnika i učenika na akademska postignuća učenika, ovo se istraživanje usmjerava prema još uvijek nedovoljno istraženim aspektima pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa nastavnika i učenika koji nadilaze njihove doprinose promatrane isključivo kroz prizmu akademskih postignuća.

Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima)

Odgojno-obrazovni proces višestruko je složen fenomen kojega različiti autori različito i objašnjavaju. Bognar i Matijević (2005) odgojno-obrazovni proces promatraju kao složeni **komunikacijski proces**. Bratanić (1993) spaja pojmove odgoja i komunikacije te govori o **interakcijsko-komunikacijskom aspektu odgoja**, kojeg smatra presudnim u oblikovanju pozitivnih nastavničko-učeničkih odnosa.

Još jedan važan element formiranja pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa jest nastavnički **pedagoški takt**. Van Manen (2015) objašnjava pedagoški takt kao empatični senzibilitet i mudrost o ljudima, koji podrazumijeva razumijevanje putem *intuicije* te posljedično *pedagoški taktične reakcije*. Prema Jukić (2010), učenici preferiraju nastavnike s jačom osobnošću i stilom dokle god ocjenjuju da se iskreno prezentira. Često je slučaj da mladi ljudi usvajaju način ponašanja onog nastavnika kojeg poštuju, nastavniku su otvorena vrata u kreiranju učenikove osobnosti pa govorimo o internalizaciji vrijednosti. To je ono što van Manen (1991) naziva *pedagoškom osobnosti* ili *pedagoškim taktom*.

Još jedan čimbenik koji može utjecati na odnose učenika i nastavnika jest i nastavnikov **način vođenja razreda** (Andrilović i Čudina-Obradović, 1996; Avramović, 2010; Lalić, 2005). Prema Ilić i sur., (2012) *demokratski stil* je najprikladniji i najučinkovitiji u viziji suvremene škole te učenici najviše vole upravo ovakve nastavnike. Demokratski stil vođenja razreda karakterizira pravi omjer prisnosti i strogosti, zajedničko formiranje pravila, neagresivnu kontrolu nastavnika, pojašnjavanje odluka učenicima, stvaranje odnosa povjerenja, poticanje samoregulacije i socijalne odgovornosti, participacije, objektivno davanje pohvala i kritika.

Jurčić (2014) smatra kako je **kompetencijski profil nastavnika** u suvremenoj školi nužno promatrati kroz pedagoške i didaktičke kompetencije. Poseban naglasak stavlja se na dimenzije **pedagoške kompetencije** nastavnika (Žižanović i Sablić, 2022), koje su neizostavan dio zahtjeva suvremene škole, a obuhvaćaju osobne, komunikacijske, analitičke, socijalne, emocionalne, interkulturalne i razvojne kompetencije te vještine u rješavanju problema.

Obilježja kvalitetnog nastavnika povežujemo s nastavničkim kompetencijama. U istraživanju Jukić i sur. (2020), najvažnija obilježja nastavnika za stvaranje pozitivnih interpersonalnih odnosa

jesu upravo topao i prijateljski odnos nastavnika prema učenicima te razumijevanje i spremnost nastavnika da pomogne učenicima. Drobot i Rošu (2012) također navode otvorenu komunikaciju, prijateljski stav, iskrenost i strpljenje kao obilježja idealnog nastavnika.

Interpersonalni odnosi kao središnji istraživački pojam obuhvaća uzajamne i neposredne odnose na raznim područjima društvenog života, što uključuje i školsko okruženje. Prema Spivey (1985), interpersonalni odnosi jesu oni u kojima se između dvije ili više osoba dijele mišljenja i osjećaji te u kojima sudjelujemo i kao primatelji i kao pošiljatelji poruka. Karakteristike interpersonalne komunikacije očituju se u *toplini, empatiji, uzajamnom poštovanju, iskrenosti, neposrednosti i suočavanju* (isto).

Jukić i sur. (2020) vide **pozitivne odnose** među učenicima i nastavnicima kao one koji se baziraju na kvalitetnoj komunikaciji, te koji omogućuju sigurnu, pozitivnu i emocionalnu okolinu baziranu na međusobnom poštovanju i povjerenju.

Pozitivni interpersonalni odnosi između učenika i nastavnika očituju se u niskoj razini sukoba, visokoj razini bliskosti i podrške te niskoj razini ovisnosti te, između ostalog, utječu na razvoj učeničkih socijalnih vještina (Birch & Ladd, 1997; Hamre & Pianta, 2001). „*Uspješni nastavnici stvaraju prisnost, prisnost stvara povjerenje a povjerenje je ključni element za pozitivne interpersonalne odnose učenika i nastavnika*“ (Babonea & Munteanu, 2012; 4).

Bush (prema Bratanić 1993), dijeli odnose među ljudima na *profesionalno-društvene* i **osobne odnose**. Profesionalno-društveni odnos svakako je temelj odnosa učenika i nastavnika koji se ne bi ostvario bez posredovanja institucije škole i odgojno-obrazovnog konteksta u kojem se razvija. Međutim, isti ne može biti lišen osobnog odnosa. Osobni odnosi su oni odnosi u kojima osjećaji imaju primarnu ulogu. Osoba se prihvaća takva kakva jest, te ih možemo usporediti s prijateljskim odnosima s obzirom da su stvar osobnog izbora te nisu nametnuti.

Pozitivni odnosi među učenicima i nastavnicima često su predmet istraživanja, no (gotovo) isključivo u kontekstu njihove povezanosti s akademskim postignućima učenika. Također, većina istraživanja koristila je kvantitativne metode istraživanja. Tako Wentzel (2009) navodi da kvaliteta odnosa uvelike utječe na učenička postignuća, dok je Cornelius-White (2007) pronašao da su upravo afektivne varijable koje se spominju u ovom istraživanju, poput empatije i topline, najsnažnije povezane s pozitivnim ishodima učenja učenika. Roorda i sur. (2011) povezuju spomenute karakteristike pozitivnih odnosa, poput bliskosti, empatije, poštovanja, podrške i povezanosti s većim angažmanom u učenju i posljedično učeničkim postignućima. Šimić Šašić (2012) navodi da je ponašanje nastavnika u interpersonalnim odnosima s učenicima povezano sa samoreguliranim učenjem te zalaganjem, kao i orijentacijom na učenje; motivacijske varijable objašnjavaju najveći postotak varijance školskog uspjeha izraženog ocjenom.

Odnosi općenito, pa tako i pozitivni interpersonalni osobni odnosi, složen su istraživački konstrukt kojim se bave znanstvenici različitih disciplinarnih provenijencija. Zbog višeslojnosti odabranog istraživačkog fenomena, istraživanje će se osloniti na teorijsku triangulaciju povezujući tri relevantna teorijska okvira za dubinske uvide u odabrani fenomen istraživanja: (I) Watzlawickovu teoriju komunikacije (II) Heiderovu i Learyevu teoriju interpersonalnih odnosa i (III) razvojnu psihološku teoriju u korelaciji s Bowlbyevom teorijom privrženosti.

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima)

Znanstveno-spoznajni cilj ovog istraživanja je opisati i razumjeti fenomen pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa nastavnika i učenika iz očista učenika srednjoškolaca. Usmjerit će se na obilježja interakcije nastavnika i učenika te osobine, karakteristike i ponašanja nastavnika s kojima učenici srednjoškolci uspješno grade takve odnose.

Opće istraživačko pitanje:

Što nam iskustva srednjoškolskih učenika u ostvarenim pozitivnim interpersonalnim osobnim odnosima s nastavnicima u srednjim školama govore o poželjnim specifičnostima nastavnika koji doprinose stvaranju navedenog odnosa?

Specifična istraživačka pitanja:

Kako učenici definiraju pozitivan interpersonalni osobni odnos s nastavnicima?

Koje nastavničke osobine, karakteristike i ponašanja doprinose stvaranju pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa između nastavnika i učenika?

Što učenici smatraju najvažnijim u oblikovanju pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa učenika i nastavnika?

Koje su posljedice pozitivnog interpersonalnog osobnog odnosa učenika i nastavnika?

Što može osnažiti formiranje i razvoj pozitivnog interpersonalnog osobnog odnosa nastavnika i učenika u srednjim školama?

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima)

Paradigmatski odnosno ontološko-epistemološki okvir ovog istraživanja jest konstruktivističko-interpretativni, gdje istraživač slijedi put "otkrića" koristeći kvalitativne metode istraživanja od kojih se ističu terenska istraživanja. Ontološki se ovo istraživanje smješta u *konstruktivistički okvir* u kojem društveni fenomeni postoje samo kao konstruirane ideje sudionika, nakon čega se te ideje i značenja koja im sudionici pridaju kontinuirano (re)definiraju, s obzirom da su ovisne o vremenu i kontekstu.

Ovo istraživanje koristit će se osnovnim kvalitativnim pristupom (*eng. basic qualitative research* prema Merriam & Tisdell, 2016)¹. Kako bi se prikupili podaci o odabranom fenomenu istraživanja, koristiti će se više različitih tehnika tj. *metodološka triangulacija*. Uz tehniku polustrukturiranog intervjua, te prvotnog online upitnika sa svrhom uzorkovanja, rezultati će biti prikupljeni i kreativnim kvalitativnim metodama (pisanje pisma nastavniku o kojem se raspravljalo u intervjuu i s kojim je ostvaren pozitivan interpersonalni osobni odnos).

Online anketni upitnik omogućit će uvid u broj sudionika/učenika koji smatraju da su ostvarili pozitivan interpersonalni osobni odnos s nastavnicima tijekom srednjoškolskog školovanja, te će se odabrati dvanaest sudionika (a prema potrebi i više, uzimajući u obzir kriterij zasićenosti).

U ovom istraživanju planira se koristiti polustrukturirani intervju jer omogućava istraživaču i sudionicima određenu fleksibilnost i slobodu tijekom razgovora. Odnos učenika i nastavnika višeslojan je i stoga je potrebno dozvoliti prostor za eventualne prilagodbe i izmjene tijekom istraživanja kako isto bude donosilo nove spoznaje.

Protokol intervjua sadržavat će zaglavlje, pitanja, te rubrike za zapažanje. Razgovori će se snimati i transkribirati, nakon čega će se kodirati i interpretirati. U ovom dijelu važno je naglasiti da će se intervjui transkribirati i analizirati nakon svakog obavljenog intervjua odnosno simultano s prikupljanjem samih podataka. To omogućuje lakše kodiranje i interpretiranje rezultata i dobivanje odgovora na postavljena istraživačka pitanja (Merriam & Tisdell, 2015). Također će se voditi istraživački dnevnik s opservacijama i promišljanjima tijekom i nakon svakog pojedinog intervjua, a koji će omogućiti dubinsku analizu i eventualne preinake početnih kodova, kao i postupak ograđivanja tijekom samog terenskog istraživanja i analize podataka. Sami kodovi, osim dakako iz prikupljenih podataka sudionika, proizaći će iz komentara, bilješki i opservacija istraživačice na transkribirani intervju, prvotno postavljeni široko (otvoreno kodiranje) uz postupno sužavanje u skladu s prikupljenim podacima nakon svakog sljedećeg intervjua. Grupiranjem kodova stvarat će se kategorije iz kojih će proizaći teme u skladu sa svrhom istraživanja i značenjima koje podacima pridaju sudionici. Općenito će se analizi podataka pristupiti tematski, pa gore navedeno možemo pojasniti na način da će se podaci sudionika strukturirati u osnovne teme (mala jedinica podatka) koje dobivaju smisao jedino ako ih promatramo u kontekstu s drugim osnovnim temama s kojima zajedno čine organizacijsku temu (naglašavanje značenja šire teme). Iste prema (Attride-Stirling, 2001) zajedno tvore globalne teme (razumijevanje teksta u cjelini). Jedna od glavnih značajki *trorazinske tematske mreže* jest u tome što omogućuje bogat i detaljan opis podataka što je posebno pogodno za slabo istražena područja. Posebno je i to da istraživači imaju aktivnu i značajnu ulogu u identificiranju obrazaca, odabiru tema koji će se prikazati i interpretirati.

Kreativne metode odnosno tehnike pisanja pisama nastavnicima o kojima se raspravljalo u intervjuu trebale bi omogućiti stjecanje uvida u dublje i cjelovitije razine iskustva i doživljaja učenika. Mason (prema Richards i Morse, 2013) navodi kako kreativno kombiniranje različitih metoda može olakšati istraživačima razmišljanje „izvan granica i okvira“ te omogućiti bolje razumijevanje nečije stvarnosti. Sudionici istraživanja doživljavaju ovakve tehnike kao bliže, draže i prihvatljivije za angažman, dok istraživaču s druge strane omogućuju prostor za davanje 'glasa' sudionicima i

¹ S obzirom da ju je teško terminološki pojasniti, autorice navode da će istu identificirati kao *osnovnu* (*eng. basic*).

njihovoj interpretaciji vlastitog iskustva (Thomas, prema Gabb, 2009).

Svi sudionici dobit će isti zadatak - napisati pismo zahvale nastavnicima u kojima su razgovarali u intervjui, uz smjernice da se, uz sve ono osobno što žele unijeti u to pismo, osvrnu na one osobine, karakteristike i ponašanja nastavnika i njihove interakcije u danim kontekstima koje su dovele do izgradnje pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa tijekom njihovog srednjoškolskog obrazovanja. Sudionici će pisanju pisama pristupiti nakon obavljenog intervjua, te će ga dostaviti putem elektroničke pošte istraživačice. Svi sudionici će imati isti rok za slanje pisama. Obrada podataka bit će izvedena u Dedoose ili MAXQDA programu, za koje će se pravovremeno nabaviti licenca.

Sudionici istraživanja bit će učenici završnih razreda gimnazijskih, strukovnih i umjetničkih srednjih škola u Primorsko-goranskoj županiji. U istraživanju će se poštivati pravilo prikladnog uzorka², na način da će se ravnateljima šest srednjih škola poslati zamolba za sudjelovanjem u istraživanju s pojašnjenjem svrhe i cilja istraživanja, te ih zamoliti da učenicima završnih razreda prosljede online upitnik selekcijske naravi (Google Forms format) u kojem će odgovoriti na nekoliko pitanja. Učenici koji navedu postojanje pozitivnih odnosa s nastavnicima i iskažu želju za daljnjim sudjelovanjem, bit će pozvani na intervju. Cilj je provesti istraživanje s dvanaest učenika, uz dodatna dva intervjua provedena kao pilot istraživanje, a u svrhu eventualnog prilagođavanja instrumenta. Koristiti će se informirani pristanak za svakog sudionika, koji će sadržavati informacije o istraživanju (svrha, metoda, mogući rizici istraživanja), kontakt istraživača, informaciju da je u svakom trenutku moguće odustati od daljnjeg sudjelovanja te informaciju o dostupnosti rezultata istraživanja nakon analize podataka.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima)

Ovo istraživanje doprinjet će razumijevanju pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa između srednjoškolskih nastavnika i učenika iz očišta učenika. Također, omogućit će razumijevanje čimbenika koji utječu na taj odnos i posljedica koje takav odnos ima za cjeloviti razvoj učenika.

Društveno-aplikativni cilj ovog istraživanja jest izrada preporuka za (srednjoškolske) nastavnike s namjerom doprinosa razvoju nastavničke profesije upravo boljim razumijevanjem vrste interakcija nastavnika i učenika te osobina/karakteristika/ponašanja nastavnika koji doprinose izgradnji pozitivnih interpersonalnih osobnih odnosa s učenicima.

Popis literature (maksimalno 15 referenci)

Andrilović, V., Čudina-Obradović, M. (1996). *Psihologija učenja i nastave*. Školska knjiga.

Attride-Stirling, J. (2001). Thematic networks: an analytic tool for qualitative research. *Qualitative research*, 1(3), 385-405.

Avramović, Z. (2010). Problem stvaranja socijalne klime u odeljenju. *Pedagogija*, 65(1), 104-117.

Babonea, A., & Munteanu, A. (2012). *Towards positive interpersonal relationships in the classroom*. In the International Conference of Scientific Paper Afases (pp. 1-4).

Birch, S. H., & Ladd, G. W. (1997). The teacher-child relationship and children's early school adjustment. *Journal of school psychology*, 35(1), 61-79.

Bognar L., Matijević, M. (2005) *Didaktika*. Sveučilište u Zagrebu.

Bratanić, M. (1993). *Mikropedagogija*. Školska knjiga.

Cornelius-White, J. (2007). Learner-centered teacher-student relationships are effective: A meta-analysis. *Review of educational research*, 77(1), 113-143.

² Istraživanje će biti provedeno samostalno, te nije dio znanstveno-istraživačkog projekta. S obzirom da samostalno osiguravam resurse za provedbu istraživanja, proces uzorkovanja će biti organiziran u okvirima srednjih škola Primorsko-goranske županije.

Darling, N., Hamilton, S. F., & Shaver, K. H. (2003). Relationships outside the family: Unrelated adults. In G. R. Adams & M. D. Berzonsky (Eds.), *Blackwell handbook of adolescence* (pp. 349–370). Blackwell Publishing.

Drobot, L., & Rošu, M. (2012). Teachers' leadership style in the classroom and their impact upon high school students. *Scientific Research & Education in the Air Force, 1*.

Gabb, J. (2009). Researching family relationships: A qualitative mixed methods approach. *Methodological Innovations Online, 4*(2), 37–52.

Hamre, B. K., & Pianta, R. C. (2001). Early teacher–child relationships and the trajectory of children's school outcomes through eighth grade. *Child development, 72*(2), 625–638.

Ilić, I. i dr. (2012). *Upravljanje razredom*. Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih u suradnji s British Councilom.

Jukić, R. (2010). Metodički stil i takt nastavnika kao poticaj kreativnosti učenika. *Pedagogijska istraživanja, 7*(2), 291–303.

Jukić, R., Menalo, Z., & Menalo, N. (2020). Student perception of the educational relationship between a teacher and a student in the teaching process. In *EDULEARN20 Proceedings* (pp. 2479–2484). IATED.

Jurčić, M. (2014). Kompetentnost nastavnika–pedagoške i didaktičke dimenzije. *Pedagogijska istraživanja, 11*(1), 77–91.

Lalić, N. (2005). *Nastavnik kao kreator klime u odeljenju*. U: S. Joksimović (ur.). *Vaspitanje mladih za demokratiju* (str. 183–203). Institut za pedagoška istraživanja Beograd.

Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.

Richards, L., Morse, J. M. (2013): *Readme first for a user's guide to qualitative methods* (3rd ed.). Sage.

Roorda, D. L., Koomen, H. M., Spilt, J. L., & Oort, F. J. (2011). The influence of affective teacher–student relationships on students' school engagement and achievement: A meta-analytic approach. *Review of educational research, 81*(4), 493–529.

Spivey, C. S. (1985). *Interpersonal interactions in student-teacher relationships: types and effect on student achievement*. University of North Florida

Šimić Šašić, S. (2012). *Kvaliteta interakcije nastavnika i učenika na različitim razinama obrazovanja*. (Doktorska disertacija). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Šimić Šašić, S. (2016). *Odnos nastavnik–učenik: sličnosti i razlike s obzirom na dob učenika te efekti na učenje*. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Van Manen, M. (1991). *The Tact of Teaching: The Meaning of Pedagogical Thoughtfulness*. SUNY Press; Althouse Press.

Van Manen, M. (2015). *Pedagogical tact – Knowing what to do when you don't know what to do*. Left Coast Press Inc.

Wentzel, K. R. (2009). Students' relationships with teachers as motivational contexts. In K. R. Wentzel & A. Wigfield (Eds.), *Handbook of motivation at school* (pp. 301–322).

Žižanović, S., Sablić, M.

“Me as a teacher” – self-perception of students as teachers // Didactic challenges IV: Futures studies in education : conference proceedings. Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku; Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU), 2023. str. 244-255.

IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavila temu doktorske disertacije (s istovjetnom temom) ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku __7. studenog 2023._____

Potpis

Ema Stevović Huvare!

Napomena*

prof. dr. sc. Marija Sablić
izv. prof. dr. sc. Slavica Šimić Šašić